

POVEĆANJE DOSTUPNOSTI INFORMACIJA STARIJIM OSOBAMA NA PODRUČJU GRADA VUKOVARA

UDRUGA ŽENA VUKOVAR

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo za demografiju,
obitelj, mlade i socijalnu politiku

Ova brošura izrađena je uz potporu Ministarstva za demografiju, obitelj, mlađe i socijalnu politiku.
Sadržaj ove brošure je isključiva odgovornost Udruge žena Vukovar.

Partneri

Udruga za podršku žrtvama i svjedocima

Dom za starije i nemoćne osobe Vukovar

Izdaje: Udruga žena Vukovar

Autorica: Mirjana Mizdrak Mišanović

Savjetnica: Jelena Milić

Fotografije: Za Udrugu žena Vukovar-Jovana Jelić Vuletić

Grafičko oblikovanje i tisak: Fist Borovo

Vukovar, 2018.

Naklada: 500 primjeraka

Dopušteno je prenošenje tekstova uz navođenje izvora.

Ova brošura nastala je uz potporu Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku Republike Hrvatske u sklopu projekta Zlatna dob II.

**POVEĆANJE DOSTUPNOSTI
INFORMACIJA STARIJIM
OSOBAMA NA PODRUČJU
GRADA VUKOVARA**

Vukovar, 2018.

SADRŽAJ

1. UVOD	7
2. OSTVARIVANJE I ZAŠTITA PRAVA	8
3. SOCIJALNE USLUGE I ULOGA INSTITUCIJA I USTANOVA U SKRBI ZA STARIJE OSOBE	10
4. ULOGA CENTRA ZA SOCIJALNU SKRB U POMOĆI ZA STARIJE OSOBE	12
5. PRAVA U SUSTAVU SOCIJALNE SKRBI	12
6. SOCIJALNE USLUGE	13
6.1. SOCIJALNE USLUGE ZA STARIJE I NEMOĆNE OSOBE	14
6.1.1.USLUGE SMJEŠTAJA	15
6.1.2.PRAVO NA USLUGU POMOĆI I NJEGE U KUĆI	16
6.1.3. USLUGE IZ PROGRAMA "POMOĆ U KUĆI STARIJIM OSOBAMA" I "DNEVNI BORAVAK I POMOĆ U KUĆI STARIJIM OSOBAMA"	17
7. NOVČANA DAVANJA ZA STARIJE I NEMOĆNE OSOBE	18
7.1. POMOĆ ZA UZDRŽAVANJE	18
7.2. DOPLATAK ZA POMOĆ I NJEGU	19
8. IZVANINSTITUCIONALNE USLUGE ZA STARIJE OSOBE	20
8.1. USLUGA HALO POMOĆ	22
8.2. PRAVA ZA OSOBE STARIJE ŽIVOTNE DOBI OSIGURANA U SKLOPU SOCIJALNOG PROGRAMA GRADA VUKOVARA	23
9. STANDARDI KVALITETE U PRUŽANJU SOCIJALNIH USLUGA	25
10. KORISNE INFORMACIJE	26
11. ZAKLJUČAK	31

1. UVOD

Ova brušura nastala je kao sastavni dio projekta Zlatna dob II , koji provode Udruga žena Vukovar sa partnerima Udrugom za podršku žrtvama i svjedocima i Domom za starije i nemoćne osobe Vukovar.

Projekt se provodi zahvaljujući finansijskoj potpori Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku u okviru poziva za prijavu projekata usmjerenih smanjenju i prevenciji socijalne isključenosti te socijalnom uključivanju i integraciji socijalno osjetljivih skupina za 2017. godinu.

Namjena izdavanja ove brošure je povećanje dostupnosti informacija o ostvarivanju i zaštiti prava , vrstama socijalnih usluga, standardima kvalitete socijalnih usluga i pružateljima socijalnih usluga starijim osobama sa područja grada Vukovara.

Starost je period života koji podrazumjeva posebnu brigu i njegu. Starije osobe osjetljivije su na promjene od ostatka populacije, bile te promjene društvene, zdravstvene, materijalne i druge. Starenje stanovišta kontinuiran je proces koji zahtjeva odgovarajuća razmišljanja i reakcije lokalne politike te intervencije država kako bi starije osobe stavili pod posebnu zaštitu države i društva.

"Zaštita prava starijih osoba starije životne dobi dio je lokalnog, nacionalnog, europskog i globalnog sustava zaštite ljudskih prava koja polaze od načela jednakog dostojanstva i vrijednosti ljudskog bića. Uživanje tih prava prepostavlja stvaranje odgovarajućih uvjeta za učinkovitu provedbu pravno- normativnih standarda, što nužno uključuje obrazovanje i informiranje pojedinaca o pravima koja mu pripadaju te o načinima na koja ih može koristiti i zaštititi na svakoj od spomenutih razina."*

2. OSTVARIVANJE I ZAŠTITA PRAVA

Republika Hrvatska kao i ostala suvremena drušva su starije osobe identificirale kao posebno osjetljivu skupinu građana koja zahtjeva posebnu brigu i skrb. Starenje stanovištva kontinuiran je proces koji zahtjeva odgovarajuća razmišljanja i reakcije lokalne politike te intervencije država kako bi starije osobe stavili pod posebnu zaštitu države i društva.

Intervencije države i društva vidljive su u mjerama i aktivnostima koje provodi putem ustanova i institucija s ciljem zaštite starijih osoba. Briga države za starije osobe zajamčena je i Ustavom Republike Hrvatske, sljedom Zakona o socijalnoj skrbi i drugim zakonskim i podzakonskim aktima, programima Vlade i startegijama na nacionalnoj i lokalnim razinama.

Naime, osim što udio starijih osoba raste u ukupnoj populaciji, „Udio od osam posto starih 65 i više godina je opće prihvaćeni pokazatelj da je neka populacija zakoračila u „demografsku starost““ (Ivo Nejašmić, Aleksandar Toskić, Hrvatski geografski glasnik, 75/1, 89–110, 2013.g.)

Evidentno je da unutar skupine starijih osoba raste udio onih kojima dosadašnji pristup ne zadovoljava njihove potrebe i interes. Radi se o starijim osobama koje su informirane, obrazovane, stambeno situirane, financijski neovisne i koje žele biti uključene u donošenje odluka važnih za njih samih, ali i za zajednicu.

Iako su starije osobe u Hrvatskoj deklarativno u svojim pravima i slobodama jednake svim drugim građanima RH, u praksi je situacija nešto drugačija. Naime, starije se osobe često nalaze u položaju neravno-pravnog ostalim građanima kada je u pitanju zaštita njihovih temeljnih

prava. Kako bi starije osobe postigle i задржали ravnopravan status u društvu, nužno je osigurati dodatne mjere potpore od strane i države, ali i društva u cjelini.

Istraživanje o pravima osoba starije životne dobi u Gradu Zagrebu (Spajić-Vrkaš, Vrban, Rusac, 2013.) pokazuje da više od $\frac{3}{4}$ ispitanika ne poznaje koja posebna prava im pripadaju kao starijim osobama. Istraživanje o dostojanstvu u starijoj životnoj dobi (Rusac, Vahtar, Vrban, 2016.), kao i spomenuto istraživanje o pravima starijih osoba (Spajić-Vrkaš, Vrban, Rusac, 2013.) pokazuju da se od svih kategorija prava starijim osobama najviše krše prava iz kategorije sigurnosti i osobnog dostojanstva. *

Udruga žena Vukovar u svom dugogodišnjem radu sa starijim osobama provodi brojne aktivnosti namjenjene informiranju starijih osoba o njihovim pravima pružajući im besplatnu pravnu pomoć i organizirana predavanja (predavanja o ugovorima, pravima u sustavu socijalne skrbi, predavanja o zdravlju, izvaninsticijskim uslugam, informatičke radionice...)

Neupitan je i međunarodni utjecaj na kreiranje politike, mjere i aktivnosti, osobito Ujedinjenih naroda, Vijeća Europe (Europska konvencija o pravima čovjeka) EU (Povelja o temeljnim pravima EU, Europa 2020, ESF) s ciljem zaštite i podizanje kvalitete života starijih osoba.

Prema Europskoj konvenciji o pravima čovjeka, svim osobama treba biti osigurano uživanje prava i sloboda priznatih Konvencijom-pravo na slobodu i sigurnost, pravo na život, pravo na poštovanje obiteljskog i privatnog života, slobodu izražavanja, pravo na okupljanje i udruživanje, pravo na djelotvoran pravni lijek, itd.-bez diskriminacije na bilo kojoj osnovi, uključujući i diskriminaciju na dobnoj osnovi.

<https://esavjetovanja.gov.hr/ECon/MainScreen?entityId=5171>*

3. SOCIJALNE USLUGE I ULOGA INSTITUCIJA I USTANOVA U SKRBI ZA STARIJE OSOBE

Osobe starije životne dobi često zbog trajnih promjena u zdravstvenom stanju postaju ovisni o skrbi drugih osoba, članova svojih obitelji ili nekih drugih zakonskih obveznika. No postoje situacije kada nema zakonskih obveznika, bilo obitelji ili neke druge osobe ili ako postoje, nisu u mogućnosti pružiti adekvatnu skrb. U takvim slučajevima Zakon o socijalnoj skrbi RH predviđa mogućnost usluge dugotrajnog smještaja koja se može pružati kao institucijska skrb (u domovima i drugim pravnim osobama) te kao izvaninstitucionalna skrb (u obiteljskim domovima i udomiteljskim obiteljima). Prema podacima iz upisnika i evidencija o pružateljima socijalnih usluga, koje vodi Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, na dan 31.12.2015. g, evidentirano je 197 pružatelja usluga smještaja kao institucijskog oblika skrbi usluge koji osiguravaju skrb za 17.141 osoba starih 65 i više godina te u izvaninstitucionalnoj skrbi usluge smještaja za starije i nemoćne osobe osobe 1576 pružatelja usluga.

Ustanove i institucije u kojima starije osobe ostvaruju svoja prava možemo podjeliti na one u kojima se prava ostvaruju direktno, odnosno neposredno, i na one koje su zadužene za kreiranje mjera i aktivnosti, odnosno koje indirektno utječu na ostvarivanje prava.

Ustanove u kojima starije osobe direktno ostvaruju prava su:

Centar za socijalnu skrb-institucija u kojima osoba starije životne dobi ostvaraju prava na zajamčenu minimalnu naknadu , naknada za osobne potrebe korisnika smještaja, jednokratna naknada, osobna invalidnina , doplatak za pomoć i njegu te socijalne usluge u koje spadaju pomoć u kući i usluga smještaja (institucijska ili izvaninstitucijska).

Dom socijalne skrbi-Osigurava pružanje usluge smještaja odraslih osoba kao institucijskog oblika skrbi

Centar za pomoć u kući-Ustanova socijalne skrbi koja se osniva za pružanje svih ili pojedinih usluga pomoći u kući. Slično, centar za pružanje usluga u zajednici osigurava podršku korisnicima i pružateljima izvaninstitucijskih oblika smještaja, boravak, psihosocijalnu podrške, pomoći u kući, organiziranog stanovanja, a iznimno i usluge smještaja

Neposredna razina odlučivanja i kreiranja mjera i aktivnosti obuhvaća:

Jedinice lokalne (regionalne) samouprave

Djeluju i na primarnoj razini zaštite odobravanjem prava na novčane naknade korisnicima (naknada za troškove stanovanja i pravo na troškove ogrjeva). Na sekundarnoj razini, i u značajnijoj ulozi, određuju vođenje politike skrbi na lokalnoj razini od donošenje strategija i planova, osnivanja Socijalnih i drugih vijeća itd.

Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku putem svojih mjera i aktivnosti, (osobito sad putem prijedloga Nacionalne strategije skrbi za starije 2017.-2020.) nudi lokalne (regionalne) samouprave

4. ULOGA CENTRA ZA SOCIJALNU SKRB U POMOĆI ZA STARIJE OSOBE

Centar za socijalnu skrb javna je ustanova koja odlučuje o pravima iz socijalne skrbi i pruža socijalne usluge posebno osjetljivim skupinama građana kao što su: maloljetna djeca bez roditelja, maloljetna djeca bez odgovarajuće roditeljske skrbi, djeca s teškoćama u razvoju, djeca i mladi s problemima u ponašanju, osobe s invaliditetom, starije i nemoćne osobe, osobe lišene poslovne sposobnosti, žrtve obiteljskog nasilja, obitelji pod rizikom, siromašne i druge osobe koje zbog nepovoljnih osobnih ili obiteljskih poteškoća nisu u mogućnosti zadovoljiti svoje osnovne životne potrebe.

U Vukovarsko Srijemskoj županiji djeluju sljedeći centri za socijalnu skrb i ustanove socijalne skrbi:

Centri za socijalnu skrb Vinkovci, Vukovar (pri Centru socijalne skrbi Vukovar kao podružnica djeluje Obiteljski centar i podružnica Ilok), Županja, Domovi za starije i nemoćne osobe Vinkovci, Vukovar, Ilok, Dom za odrasle osobe Nuštar, Centar za rehabilitaciju «Mala Terezija» u Vinkovcima i Dječji dom Sveta Ana u Vinkovcima).

5. PRAVA U SUSTAVU SOCIJALNE SKRBI

- zajamčena minimalna naknada,
- naknada za troškove stanovanja,
- pravo na troškove ogrijeva,
- naknada za osobne potrebe korisnika smještaja,
- *jednokratne naknade*,
- naknade u vezi s obrazovanjem,
- osobna invalidnina,
- *doplatak za pomoć i njegu*
- status roditelja njegovatelja ili status njegovatelja,
- naknada do zaposlenja,
- *socijalne usluge*

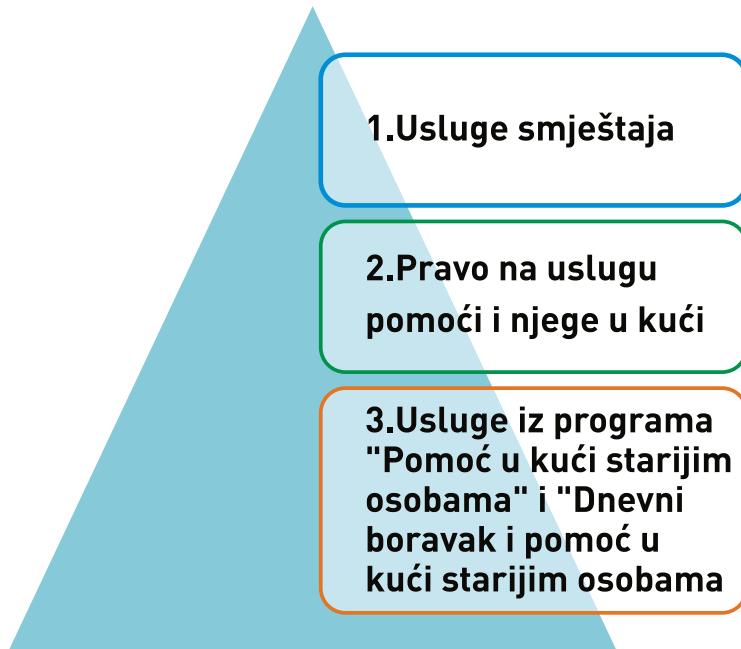
6. SOCIJALNE USLUGE

Socijalne usluge su sve mjere, aktivnosti, i programi namjenjeni sprečjavanju, prepoznavanju, i rješavanju problema i poteškoća, pojedinaca, obitelji, i zajednica te poboljšanju kvalitete njihovog života u zajednici.

Socijalne usluge mogu se pružati privremeno, povremeno, ili stalno, ovisno o potrebama i najboljem interesu korisnika a osiguravaju se kao usluge.

Socijalne usluge uključuju i socijalnu akciju kao aktivnost usmjerenu na promicanje prava korisnika i jačanje socijalne mreže, povezivanjem svih pružatelja socijalnih usluga u zajednici u cilju poboljšanja kvalitete života.

6.1. SOCIJALNE USLUGE ZA STARIJE I NEMOĆNE OSOBE

6.1.1. USLUGE SMJEŠTAJA

Usluga smještaja je usluga skrbi izvan vlastite obitelji, koja se ostvaruje kao institucijska skrb u domovima ili drugim pravnim osobama kao i izvaninstitucijska skrb u udomiteljskoj obitelji, obiteljskom domu, organiziranom stanovanju ili u zajednici stambenih jedinica

Tko je može ostvariti?

Pravo na uslugu smještaja priznaje se odrasloj i starijoj osobi koj je zbog trajnih promjena u zdravstvenom stanju i nemoći prijeko potrebna stalna pomoć i njega druge osobe. Pravo na usluge smještaja priznaje centar za socijalnu skrb, a korisnik može izabrati socijalnu uslugu i pružatelje usluge i sklopiti ugovor o korištenju usluge s ustanovom socijalne skrbi ili drugim pružateljem usluge bez rješenj centra za socijalnu skrb.

Tko može ostvariti pravo na smještaj?

Usluga smještaja neće se priznati osobi kojoj pomoć i njegu mogu pružiti članovi obitelji ili se pomoć i njega može osigurati na drugi način.

Pružatelji usluga smještaja u okviru institucijskih oblika skrbi na području Vukovarsko-Srijemske županije, stanje na dan 31.12.2016. godine:

- a) Županijski (decentralizirani) domovi za starije i nemoćne-2
- b) Domovi drugih osnivača- 4

c) Druge pravne osobe koje pružaju usluge smještaja bez osnivanja doma (2), obiteljski domovi (14), udomiteljstvo-udomitelji za odrasle osobe/kapacitet za odrasle osobe /starije osobe na smještaju. Ukupan kapacitet za smještaj starijih osoba je 1.226.

Pružatelji usluge pomoć u kući bez domova i drugih pravnih osoba (bez osnivanja doma), broj pružatelja je 24.

6.1.2. PRAVO NA USLUGU POMOĆI I NJEGE U KUĆI

Tko je može ostvariti?

Usluga pomoći i njegi u kući može se odobriti osobi kojoj je zbog tjelesnog, mentalnog, intelektualnog ili osjetilnog oštećenja ili trajnih promjena u zdravstvenom stanju ili starosti prijeko potrebna pomoć i njega druge osobe pod uvjetom da joj pomoć i njegu ne mogu osigurati roditelj, bračni drug i djeca, da nema sklopljen ugovor o doživotnom ili dosmrtnom uzdržavanju, da joj prihod kao samcu ili po članu obitelji ne prelazi iznos od 300% osnovice (1500kn) i ako joj se na području njezinog prebivališta može osigurti kakva pomoć.

Pravo na uslugu pomoći i njegi u kući može obuhvatiti:

- organiziranje prehrane (nabava i dostava gotovih obroka u kuću, odnosno nabava živežnih namirnica, pomoć u pripremanju obroka, pranje posuđa i dr.),
- obavljanje kućnih poslova (pospremanje stana, donošenje vode, ogrijeva i slično, organiziranje pranja i glaćanja rublja, nabava lijekova i drugih potreština),
- održavanje osobne higijene (pomoć u oblaženju i svlaženju, u kupanju i obavljanju drugih higijenskih potreba),
- zadovoljavanje drugih svakodnevnih potreba

Pružatelji usluga pomoći i njegi u kući

- a) Centri za pomoć i njegu u kući
- b) Domovi za starije i nemoćne osobe

Kome se obratiti zahtjevom za pomoć u kući?

CZSS pismeno ili usmeno prema mjestu prebivališta

Izravno pružatelju usluga osobno ili na telefon

6.1.3. USLUGE IZ PROGRAMA "POMOĆ U KUĆI STARIJIM OSOBAMA" I "DNEVNI BORAVAK I POMOĆ U KUĆI STARIJIM OSOBAMA"

Tko ih može ostvariti?

Programima se skrbi o starijim osobama, prioritetno onima koji žive u samačkim domaćinstvima i koji u blizini nemaju dijete ili skrbnika, osobama teže narušnog zdravstvenog stanja i niskog socio-ekonomskog statusa, osobama u riziku od socijalne isključenosti i siromaštva.

Programima se pružaju različite socijalne usluge u kućanstvima korisnika i u dnevnim boravcima: organizacija prehrane, pomoć u obavljanju kućanskih poslova, pomoć u održavanju osobne higijene i osnovna zdravstvena njega, posredovanje u ostvarivanju prava, razgovori, druženje te sudjelovanje korisnika i ostalih starijih iz lokalne

zajednice u različitim aktivnostima (edukativne, sportske, kulturno-zabavne i sl.-u sklopu Dnevnog boravka). Programi se provode temeljem Ugovora o suradnji između Ministarstva i jedinica lokalne i/ili regionalne (područne samouprave).

7. NOVČANA DAVANJA ZA STARIJE I NEMOĆNE OSOBE

7.1. POMOĆ ZA UZDRŽAVANJE

Tko je može ostvariti?

Pravo na pomoć za uzdržavanje priznaje se samcu ili obitelji koji nemaju sredstava za uzdržavanje u visini utvrđenoj zakonom, a nisu ih u mogućnosti ostvariti svojim radom, prihodom od imovine ili na drugi način.

Iznos pomoći za uzdržavanje?

pomoć za uzdržavanje za samca iznosi 120% osnovice + 50% ako je osoba potpuno radno nesposobna, dok iznos pomoći za člana obitelji iznosi 80% osnovice +30% ako je osoba potpuno radno nesposobna.

Foto: Internet

Tko ne može ostvariti?

- osoba koja može sama sebe uzdržavati (ako prihode može ostvariti prodajom imovine ili davanjem u zakup ili najam imovine koja ne služi njoj niti članovima njezine obitelji za podmirenje osnovnih životnih potreba),
- ako ne želi tražiti uzdržavanje od osobe koja ju je sukladno obiteljskim propisima dužna uzdržavati (osim ako CZSS utvrdi da zakonski obveznik nije u mogućnosti dati uzdržavanje),
- ako ne želi ostvariti uzdržavanje na temelju ugovora o doživotnom ili dosmrtnom uzdržavanju a nije pokrenuo postupak za raskid tog ugovora,
- ako može osigurati uzdržavanje po drugoj osnovi,
- ako u vlasništvu ima registrirano osobno vozilo (osim ako vozilo ne služi za

zadovoljenje neke životne potrebe njega ili člana/članova obitelji – utvrđuje CZSS),

- ako ima u (su)vlasništvu stan, kuću ili drugi objekt koji ne služi za zadovoljenje osnovnih stambenih potreba, te
- ako je u razdoblju od godine dana prije podnošenja zahtjeva prodao, darovao ili se odrekao prava na nasljeđivanje nekretnine i druge imovine, a time je mogao ostvariti sredstva za podmirenje osnovnih životnih potreba u vrijeme podnošenja zahtjeva.

7.2. DOPLATAK ZA POMOĆ I NJEGU

Tko ga može ostvariti?

- pravo na doplatak za pomoć i njegu se priznaje osobi koja ne može sama udovoljiti osnovnim životnim potrebama uslijed čega joj je prijeko potrebna pomoć i njega druge osobe u organiziranju prehrane, pripremi i uzimanju obroka, nabavi namirnica, čišćenju i pospremanju stana, oblačenju i svlačenju, održavanju osobne higijene, kao i obavljanju drugih osnovnih životnih potreba.
- ako prihod po članu obitelji u prethodna tri mjeseca prije mjeseca u kojem je podnesen zahtjev, odnosno pokrenut postupak ne prelazi iznos od 200 % osnovice (1.000 kuna po članu obitelji), odnosno 250 % osnovice (1.250 kuna) ako osoba živi sama

Iznosi doplatka za pomoć i njegu:

- u punom iznosu 600 kuna (120 posto osnovice) (od 1. travnja 2018.)
- u smanjenom iznosu 420 kuna (84 posto osnovice) (od 1. travnja 2018.)

Iznimka:

- Pravo na doplatak za pomoć i njegu u punom iznosu, neovisno o prihodu ima: osoba s težim invaliditetom, osoba s težim trajnim promjenama u zdravstvenom stanju, slijepa, gluha i gluhoslijepa osoba koja nije sposobljena za samostalan život i rad.
- Pravo na doplatak za pomoć i njegu u smanjenom iznosu, neovisno o prihodu, ima slijepa, gluha i gluhoslijepa osoba koja je sposobljena za samostalan život i rad i osoba potpuno lišena poslovne sposobnosti.

8. IZVANINSTITUCIONALNE USLUGE ZA STARIJE OSOBE

U Hrvatskoj se prepoznaju prednosti izvaninstitucionalnih usluga u skrbi za starije osobe, posebice njihova djelotvornost, no nedovoljno se razvijaju te ne uspjevaju pratiti potrebe i rasteretiti rezidencijalne kapacitete.

To vodi individualizaciji skrbi čemu dodatno pridonosi činjenica da financiranje skrbi postaje sve više individualna odgovorenost. Vidljiva je i tendencija profesionalizacije sustava, odnosno donose se stroži standardi kvalitete, posebice glede traženih kvalifikacija pružatelje usluga te omjera stručnih radnika i korisnika, a sve se više regulira i udomiteljstvo (Dobrotić 2016,34.)

Opredjeljenje Republike Hrvatske za zaštitom starijih osoba kao ranjive skupine proizlazi iz Ustava Republike Hrvatske: u članku 57., stavak 1. navedeno je da slabim, nemoćnim i drugim, zbog nezaposlenosti ili nesposobnosti za rad, nezbrinutim osobama država osigurava pravo na

pomoć za podmirenje osnovnih životnih potreba, u članku 63. stavak 4. da su djeca dužna brinuti se za stare i nemoćne roditelje, te u članku 64., stavak 1. da je dužnost svih da štite djecu i nemoćne osobe. Starije i nemoćne osobe su u sustavu socijalne skrbi prepoznate kao posebno osjetljiva kategorija korisnika, članak 21. Zakona o socijalnoj skrbi („Narodne novine“ broj 157/13).

U svrhu uspostave cjelovitog pristupa i dugoročne strategije skrbi o starijim osobama, Ministarstvo socijalne politike i mladih je u Strateškom planu za razdoblje 2014.-2016. definiralo ciljeve i načine njihova ostvarenja u području uspostave sustavnog pristupa u (socijalnoj) skrbi za starije osobe kroz standardizaciju usluga za starije osobe, usklađivanje cijena usluga koje se starijim osobama pružaju u mreži socijalnih usluga, redefiniranje načina ostvarivanja prava iz socijalne skrbi za starije osobe u mreži socijalnih usluga te izradu Strategije skrbi o starijim osobama. Ciljevi koji se nastoje postići Strategijom, a proizlaze iz problema uočenih prilikom analize postojećeg stanja, odnose se na unaprjeđenje normativnog okvira i sustava pružanja pomoći i usluga, osiguranje pravodobne informacije o pravima i uslugama iz sustava socijalne skrbi za starije osobe, te razvijanje različitih oblika socijalnih usluga koje pridonose uključivanju starijih osoba u život zajednice.

U sustavu socijalne skrbi starija osoba može ostvariti pravo na naknade i pravo na usluge ukoliko udovoljava uvjetima iz Zakona o socijalnoj skrbi („Narodne novine“ 157/13 i 152/14). Vrste naknada koje starija osoba može zatražiti: zajamčena minimalna naknada, naknada za troškove stanovanja, troškovi ogrijeva, naknada za osobne potrebe korisnika smještaja te jednokratna naknada. Također, ukoliko osoba spada u ranjivu skupinu, tada može u centru za socijalnu skrb zatražiti osobnu invalidninu te doplatak za pomoć i njegu.

Nadalje, usluge koje starija osoba može ostvariti su: prva socijalna usluga, savjetovanje i pomaganje, pomoć u kući, boravak, smještaj te organizirano stanovanje. Svakako treba naglasiti da u praksi ove usluge vjerojatno nisu potpune i teško ih je realizirati. Sustav skrbi za starije osobe trebalo bi i dalje usavršavati, počevši od obiteljskog okruženja pa do institucija.

8.1. USLUGA HALO POMOĆ

Usluga Halo POMOĆ namjenjena je starijim osobama, osobama s invaliditetom, svima koji žive sami, te osobama sklonim padovima.

Funkcionira na način da se telekomunikacijski uređaj postavi u domu korisnika, pritiskom na SOS tipku u kriznim situacijama korisnik aktivira uređaj koji bira unaprijed programirane brojeve i povezuje ga s dojavnim centrom gdje je organizirano dežurstvo od 0-24h.

Osoba iz dojavnog centra javlja se se na telefon i pruža učinkovitu pomoć (pozivanje rodbine ili osobe od povjerenja ili poziva službe koje su potrebne: hitnu službu, policiju, vatrogasce...)

"Halo pomoć" uslugu na području grada Vukovara pruža Centar Primum u partnerstvu sa Lions Clubom .

8.2. PRAVA ZA OSOBE STARIJE ŽIVOTNE DOBI OSIGURANA U SKLOPU SOCIJALNOG PROGRAMA GRADA VUKOVARA

Grad Vukovar iz Proračuna izdvaja 15,2 milijuna kuna za socijalne mjere, a pri ostvarivanu prava i naknada iz socijalnih mjera Grada posebno se pridaje pažnja najosjetljivijim skupinama društva – djeci, učenicima, studentima, umirovljenicima, osobama nesposobnim za rad te osobama s invaliditetom kao i osobama u stanju posebne socijalne i druge ugroženosti, a sve s ciljem ostvarenja što kvalitetnijeg života građana grada Vukovara.

Za osobe starije životne dobi u sklopu socijalnog programa grada Vukovara osigurano je nekoliko mjera koje starije osobe i umirovljenici mogu ostvariti:

1. Prijevoz osoba starijih od 65 godina i prijevoz osoba s posebnim potrebama:

Grad Vukovar financira prijevoz za osobe starije od 65 godina i to za prosječno 2.900 korisnika mjesečno te financira prijevoz za osobe s intelektualnim poteškoćama i slijepе osobe za prosječno 33 korisnika mjesečno. U 2017. godini utrošeno je 1.398.320,00 kn za ovu namjenu.

2. Božićnica i ljetovanje u Bizovačkim toplicama

Grad Vukovar je za Božićne blagdane u prošloj godini osigurao sredstva u iznosu od 900.000,00 kn. iz proračuna. Božićnicu je primilo 4.057 umirovljenika s prebivalištem na području grada Vukovara čija ukupna mirovinska primanja ne prelaze 2.500,00 kn.

Jednodnevni izleti u Bizovačke toplice organiziraju se svake godine za umirovljenike s područja grada Vukovara starosne dobi 60 i više godina u lipnju, srpnju, i kolovozu. Broj korisnika navedenih jednodnevnih izleta je 1.630 a za ovu socijalnu mjeru utrošeno je 93.142,00 kn u 2017 godini.

3. Zlatni pir

Grad Vukovar povodom Valentinova organizira svečani ručak i druženje za bračne parove s područja grada Vukovara koji su 50 i više godina u braku.

4. Financiranje udruga umirovljenika

Grad Vukovar podržava rad udruga koje djeluju na području Grada jednogodišnjim raspisivanjem natječaja i dodjelom finansijskih sredstava za programe i projekte od interesa za opće dobro koji se provode na području grada Vukovara.

5. Pučka kuhinja

Grad Vukovar je u suradnji s Caritasom Đakovačko – osječke nadbiskupije stvorio uvjete za rad Pučke kuhinje koja je započela s radom 07.07.2015. g. a podjela hrane se vrši na dvije lokacije: u Vukovaru, Zmajeva 7 i u Borovo naselju, Domovinskog rata 1 u prostorijama Tržnog centra.

Trenutno usluge Pučke kuhinje koristi 90 (prosječno mjesечно) korisnika koji ispunjavaju uvjete propisane Pravilnikom o ostvarivanju prava na prehranu u Pučkoj kuhinji. U 2017. godini utrošeno je 354.968,13 kn iz proračuna grada Vukovara.

6. Projekti:

Grad Vukovar je krajem 2017. godine započeo sa provedbom projekta "Pokloni mi osmijeh" iz poziva "Zaželi-program zapošljavanja žena" kojem je cilj osiguravanje uvjeta za zapošljavanje pripadnica ranjivih skupina na području grada Vukovara u svrhu stvaranja preduvjeta za kvalitetniji život osoba treće životne dobi te pružanja potrebnih usluga osobama u

nepovoljnem položaju. Specifični cilj projekta je pružanje usluga za 300 krajnjih korisnika kojima je potrebna pomoć u kućanstvu.

9. STANDARDI KVALITETE U PRUŽANJU SOCIJALNIH USLUGA

Kako bi usluga dugotrajnog smještaja bila što kvalitetnija i učinkovitija morala bi se pružati po propisanim standardima kvalitete. Standardi kvalitete socijalnih usluga imaju za cilj zakonska prava korisnika produbiti i podići na višu razinu sukladno suvremenoj praksi socijalnog rada čime se korisnike dodatno osnažuje da postanu informirani te sudjeluju u kreiranju usluge koju dobivaju ili plaćaju.

Takvim pristupom starijim osobama smještenim u ustanovama omogućuje se proaktivno starenje time i učinkovitija zaštita njihovih prava, što je prepostavka za očuvanje njihova dostojanstva pa tako i kvalitete njihova života u starosti.

Pružatelj usluga starijim osobama koji su korisnici njihovih usluga dužni su im osigurati:

- Dostupnost informacija
- Dostupnost usluga
- Povezivanje i suradnju
- Procjena i planiranje
- Prijem i otpust
- Odlučivanje i samoodređenje
- Privatnost i povjerljivost
- Sigurnost od izrabljivanja
- Restriktivni postupci
- Prigovori i žalbe
- Dobro rukovođenje
- Dobro upravljanje
- Odgovarajuće zaposlenike
- Rad volontera i studenata
- Pristupačnost okoliša
- Uvjete prilagođene korisnicima
- Sigurnost i zaštitu.

Iako država i društvo kroz izradu raznih strategija, zakona i politika donosi propise koji bi starijim osobama trebali osigurati dostojsveno starenje i uživanje svih svojih prava, ipak do kršenja njihovih prava dolazi češće nego kod ostalih dobnih skupina. Neka provedena istraživanja pokazala su da se najčešće krše prava iz kategorije sigurnosti i osobnog dostojanstva što se u ustanovama očituje kroz na primjer ne sudjelovanju na izbor kvalitete prehrane, ograničavanje kretanja, uključivanje u obrazovne tečajeve i slično.

10. KORISNE INFORMACIJE

Osobe zainteresirane za smještaj u Dom trebaju priložiti sljedeću dokumentaciju:

1. ZAHTJEV ZA SMJEŠTAJ
2. PRESLIKU DOMOVNICE
3. PRESLIKU RODNOG ILI VJENČANOG LISTA
4. PRESLIKU OSOBNE ISKAZNICE
5. PRESLIKU ZDRAVSTVENE ISKAZNICE
6. PRESLIKU ZADNJEG ODRESKA OD MIROVINE
7. OD LIJEČNIKA U PRIPADAJUĆOJ AMBULANTI
 - POTVRDU DA BUDUĆI KORISNIK NIJE ALKOHOLIČAR, DUŠEVNI BOLESNIK, NITI DA BOLUJE OD ZARAŽNIH BOLESTI
 - KRATKU POVIJEST BOLESTI (NAGLASAK NA KRONIČNE GOLESTI, UPORABU MEDICINSKIH POMAGALA I PSIHOFIZIČKO STANJE)
8. LIJEČNIČKA POTVRDA
9. IZJAVU OSOBE OVJERENU KOD JAVNOG BILJEŽNIKA KOJA ĆE SNOSITI RAZLIKU ILI PUNI IZNOS TROŠKOVA SMJEŠTAJA I TROŠKOVE SAHRANE U SLUČAJU SMRTI.
10. PRIORITET PRI SMJEŠTAJU IMAJU: RODITELJ, BRAČNI DRUG, UDOVAC ILI UDOVICA POGINULOG, ZATOČENOG, UMRLOG ILI NESTALOG HRV. BRANITELJA, TE VOJNI I CIVILNI INVALIDI RATA (Dokaz: Rješenje ili potvrda nadležnog Ministarstva ili Ureda državne uprave)

Prikupljenu dokumentaciju potrebno je donijeti ili poslati poštom na adresu Doma:

DOM ZA STARIJE I NEMOĆNE OSOBE VUKOVAR

ŠIBENSKA 14, VUKOVAR

Tel:032/451-202

UDRUGA ZA PODRŠKU ŽRTVAMA I SVJEDOCIMA

PRUŽANJE PODRŠKE (besplatna pravna pomoć, emocionalna i informativna podrška)

Tim udruge u Referentnom centru Vukovar pruža besplatnu psihosocijalnu podršku, emocionalnu podršku, besplatnu pravnu pomoć, pravne informacije te upućuje na relevantne institucije i organizacije civilnog društva ovisno o potrebama svakog konkretnog slučaja. Na taj način poboljšava se kvaliteta života žrtvama i svjedocima te žrtva ima oslonac o trenutka počinjenja kaznenog djela do završenog sudskog postupka. Udruga ima izvrsnu mrežu suradničkih organizacija koje provode različite aktivnosti i usluge te je uloga Referentnog centra također i usmjeriti i kontaktirati ustanovu i organizaciju relevantnu za rješavanje specifičnih problema žrtava.

Najčešći upiti korisnika vezano za besplatnu pravnu pomoć su; iz područja

socijalnih prava, nasljednog prava, upravnog prava, alimentacije, radnog prava, ugovora, ovrhe, prava starijih osoba, obiteljskog nasilja, i dr.

Javite nam se na telefon 32/639 333 ili putem elektroničke pošte na: rfc.vukovar@gmail.com

UDRUGA ŽENA VUKOVAR

Udruga žena Vukovar od samog osnutka 1998. ima osnovan Klub osoba treće dobi. Rad s osobama treće dobi zasniva se na poboljšanju kvalitete življenja starijih razvojem različitih modela skrbi, poticanjem aktivnog starenja, bolje povezanosti, volonterstva i solidarnosti među generacijama.

Kroz brojne aktivnosti koje provodi Udruga žena Vukovar kontinuirano radi na poboljšanju kvalitete življenja osoba treće dobi kroz razvijanje modela pružanja vaninstitucionalne potpore i osmišljavanje slobodnog vremena osoba treće dobi.

Kontakti koji bi vam mogli biti korisni i potrebni da se dodatno informirate o pravima i uslugama koje ustanove i institucije pružaju na području grada Vukovara.

Centar za socijalnu skrb Vukovar

Županijska 13, 32000 Vukovar
Tel: 032/450-922 , 032/450-920

Državni domovi (osnivač VSŽ)

**Dom za starije i nemoćne
osobe Vukovar**

Šibenska 14, 32000 Vukovar,
tel: 032/451-202

**Dom za starije i nemoćne
osobe Vinkovci**

Ul. Nikole Tesle 43B, 32100 Vinkovci
tel: 032/369- 884

Dom za starije i nemoćne osobe Ilok

Naselje Sofija BB 32236 Ilok
Tel: 032/ 592- 700

Osnivač Republika Hrvatska

Dom za odrasle osobe Nuštar

Vatroslava Lisinskog 1A, 32221 Nuštar
Tel: 032/ 387- 040

**Privatni domovi za starije i
nemoćne osobe**

Centar Primum

Hrvatske nezavisnosti 166,
32000 Vukovar,
Tel: 032/ 412- 966; 091/ 386- 3686

Dom MAGNOLIJA

Petri Skela 61, 32000 Vukovar
Tel: 032/ 411- 091; 099/ 573- 56 40

Obiteljski domovi

Obiteljski dom Davor Gvozdanović
Bana Josipa Jelačića 120,
32000 Vukovar
Tel: 032/410- 206

**Obiteljski dom za starije i
nemoćne Nada**

A. Stepinca 193, 32100 Vinkovci
Tel: 032/360- 161; 095/ 900- 6674

**Obiteljski dom za starije i
nemoćne Sunce**

Splitska ul. 7, 32100 Vinkovci
Tel: 032/308- 779

Nevladine organizacije

Udruga žena Vukovar

Brune Bušića 74, 32010 Vukovar
Tel: SOS 032/421-191; 032/424-880

**Udruga za podršku
žrtvama i svjedocima**

Ljudevita Gaja 12, 32000 Vukovar
Tel: 032/639-333; 091/797-1761

Udruga "Bosino"

Ljudevita Gaja 12, 32000 Vukovar,
Tel: 091/ 593- 3032

**Hrvatska udruga umirovljenika
i invalida rada grada Vukovara**
204. vukovarske brigade 6 Vukovar
Tel: 099/ 663- 5519

Udruga umirovljenika "Vukovar novi"

Olajnica 3/11, 32000 Vukovar

Tel: 032/ 444- 348

**Udruga tjelesnih invalida
grada Vukovara**

Velebitska 16a, 32010 Vukovar

Tel: 098/ 797- 8208

Društvo multiple skleroze VSŽ

Ljudevita Gaja 12, 32000 Vukovar

Tel : 098/ 582- 187

**Udruga "Paloma"-dnevni boravak za
starije osobe, rabiče, invalide
i hendikepirane osobe Vukovar**

Sajmište 54, 32000 Vukovar,

Tel: 097/ 770- 0887

Lions klub Vukovar

J. J. Strossmayera 18, 32000 Vukovar

Tel: 099/ 257- 0343

Udruga invalida rada Vukovar

Velebitska 16a, 32010 Vukovar

Tel: 091/ 733- 3725

Vukovarci dobre volje

204. vukovarske brigade 89/23,
32000 Vukovar

Tel: 099/ 400- 713

Europski dom Vukovar

Ljudevita Gaja 12, 32000 Vukovar

Tel: 099/ 216- 0696

Udruga osoba s invaliditetom "Vuka"

Velebitska 16a, 32000 Vukovar

Tel: 099/ 193- 0311

Humanitarna udruga "Duga" Vukovar

Domobranska 10, 32000 Vukovar

Tel: 091/ 515- 4267

11. ZAKLJUČAK

Ova brošura nastala je na temelju dugogodišnjeg rada Udruge žena Vukovar sa osobama starije životne dobi. Već 19 godina u okviru rada Udruge žena Vukovar djeluje Klub osoba treće životne dobi koji okuplja starije i nemoćne osobe sa područja grada Vukovara i uže okolice. Kroz rad Kluba, provodeći brojne aktivnosti namjenjene osobama starije životne dobi doprinosimo poboljšanju kvalitete njihova života.

Izdavanjem ove brošure želimo doprijeti do što većeg broja starijih osoba i učiniti im dostupnim informacije o pravima koja im pripadaju te na koji ih način mogu koristiti da bi povećali njihovu socijalnu uključenost u život zajednice.

Tim Udruge žena Vukovar zahvaljuje svima koji su sudjelovali u izradi brošure "Povećanje dostupnosti informacija starijim osobama na području grada Vukovara". Sama brošura je rezultat predanog rada, uloženog truda i vremena predstavnika organizacija civilnih društava i institucija s područja Grada Vukovara.

Zahvaljujemo našim partnerima iz Udruge za podršku žrtvama i svjedocima Mirenu Špeku i Meliti Bošnjak kao i Željki Rajković ravnateljici Doma za starije i nemoćne osobe Vukovar na nesebičnoj pomoći i podršci u provedbi projekta Zlatna dob II. Svojim uloženim vremenom i davanjem konstruktivnih komentara i odgovora doprinijeli ste nastanku i izradi ove brušure.

Zahvaljujemo svim sudionicima okruglog stola "Povećanje dostupnosti informacija starijim osobama na području grada Vukovara"; Ivani Buday ravnateljici Centra Primum, Nadi Halilović iz Centra za socijalnu skrb Vukovar, Andriji Birou predsjedniku udruge umirovljenika Vukovar, Slađani Trbulin i Romani Uglješić iz Europskog doma Vukovar i Đorđu Čurčiću zamjeniku župana Vukovarsko srijemske županije.

Zahvaljujemo i gradu Vukovaru- Ani Kusturi, pročelnici odjela za društvene djelatnosti i Daliboru Žigiću, višem referentu za socijalnu skrb i humanitarnu djelatnost što su nam pružili informacije o mjerama koje grad Vukovar pruža u sklopu socijalnog programa grada Vukovara.

